

BAROK U HRTVATSKOJ

arhitektura

povijesni okvir baroka u Hrvatskoj

- u **17. stoljeću** prestaje opasnost od Turaka
- gospodarski i kulturni oporavak sjevera Hrvatske
- prvi puta **sjever Hrvatske** dostiže i prestiže jug Hrvatske koji je od antike bio razvijeniji u kulturnom i umjetničkom smislu
- većina baroknih majstora dolazi iz Italije, Austrije i Slovenije – prevladavaju **utjecaji sjeverne Europe**
- najznačajnija središta barokne umjetnosti su **Varaždin, Dubrovnik, područje Hrvatskog zagorja**

- **crkveni red isusovaca** ima značajnu ulogu za razvoj i širenje barokne umjetnosti
- intenzivno se gradi na obnavljanju Katoličke crkve, **nosioci obnove su isusovci**
- osim **crkava, grade gimnazije** namijenjene školovanju plemstva (Zagreb, Varaždin, Rijeka, Dubrovnik, Požega, Osijek)
- **rani barok** – crkva sv. Katarine, Zagreb (isusovci grade crkve po uzoru na crkvu Il Gezu u Rimu)

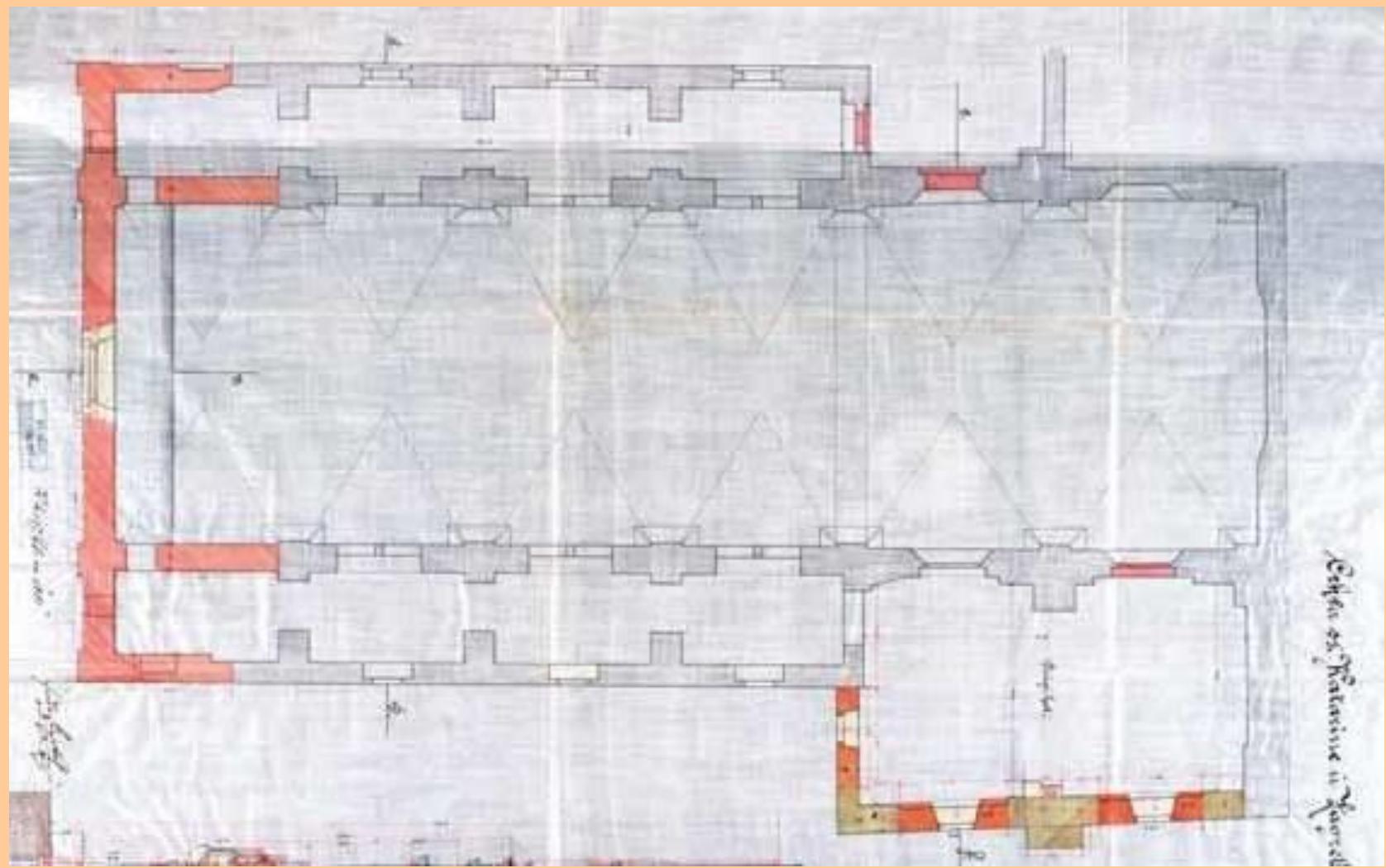
Crkva sv. Katarine, Zagreb

1620. – 1632.

- jednobrodna građevina s bočnim kapelama
- nema kupolu (za razliku od tipičnih jezuitskih crkava)
- jednostavno, plošno pročelje, rasčlanjeno pilastrima i nišama sa skulpturama, vodoravno podijeljeno vijencima
- raskošna unutrašnja dekoracija
- osim glavnog oltara, u svakoj od šest kapela nalaze se raskošni oltari

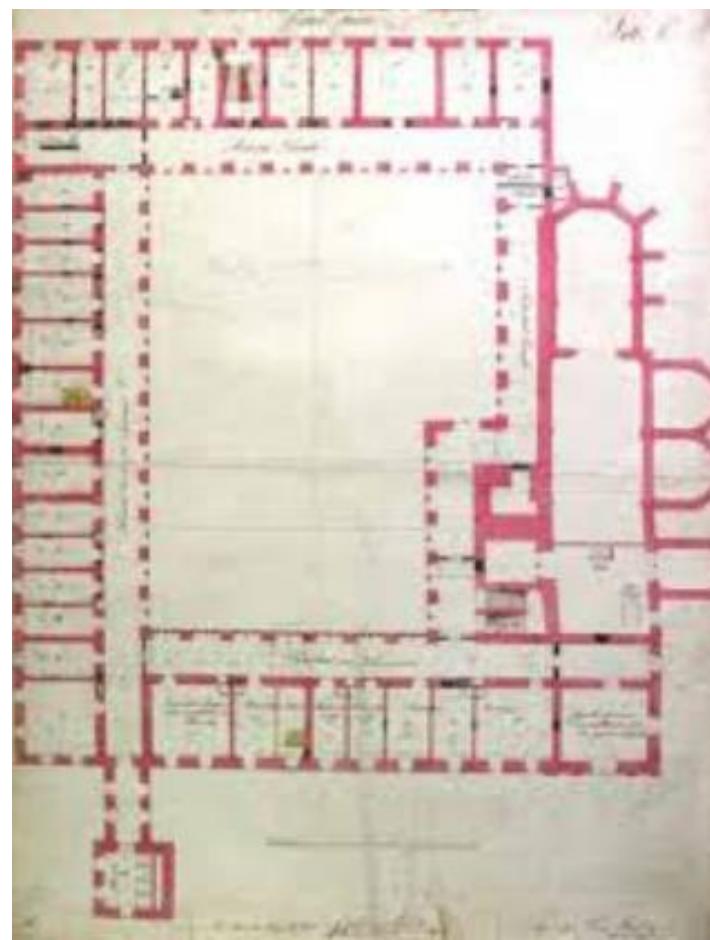
Kirche St. Katharina in Nürnberg

Pavlinski samostan i **crkva sv. Marije**, Lepoglava
(1650. pregradnja samostana koji dobiva oblik nepravilnog pravokutnika a gotička crkva je obnovljena u baroknom stilu)

- jednobrodna građevina sa zvonikom bočno postavljenim
- 4 bočne kapele
- pročelje – niše u kojima su skulpture crkvenih otaca, Krista i pustinjaka

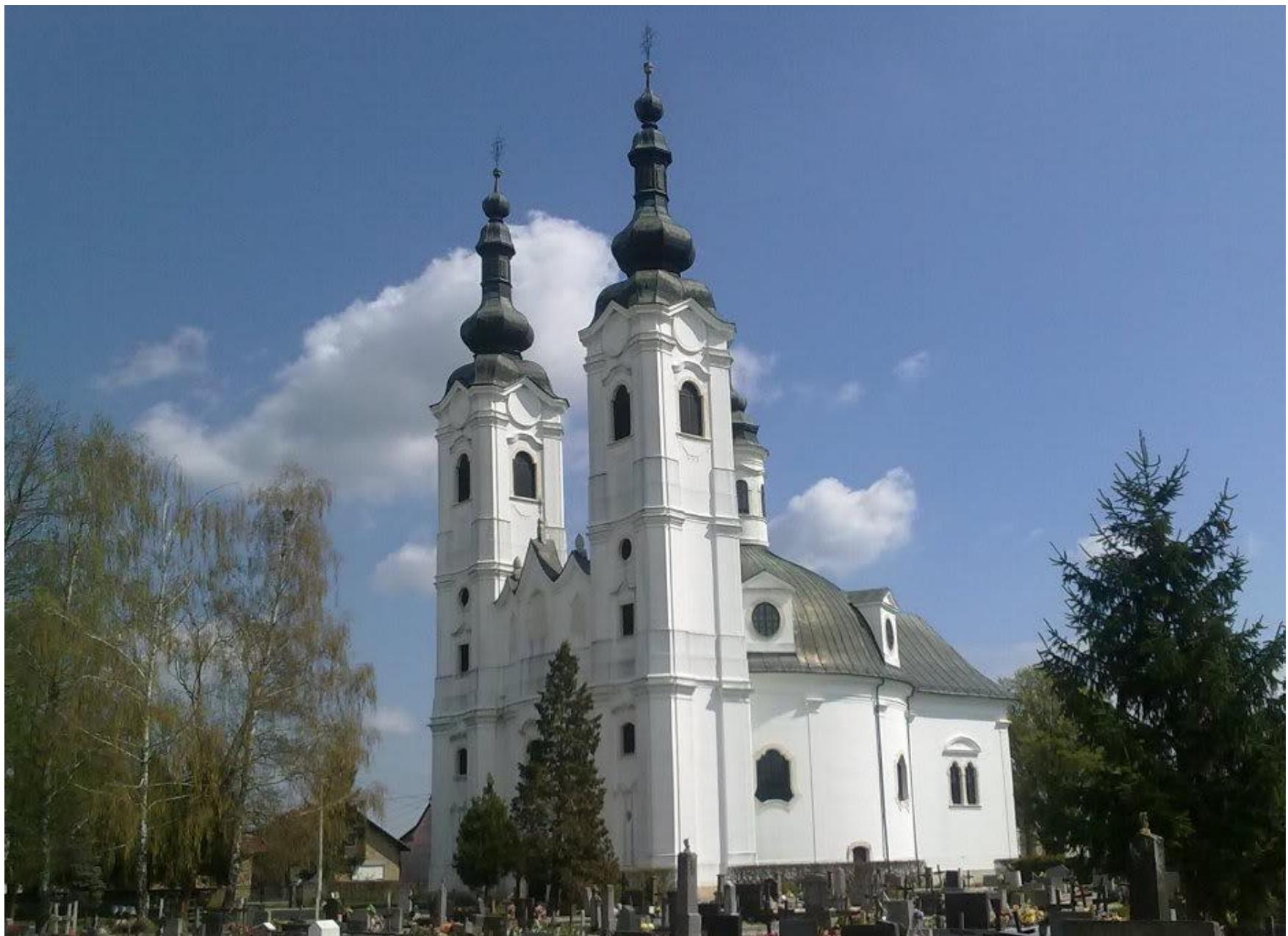

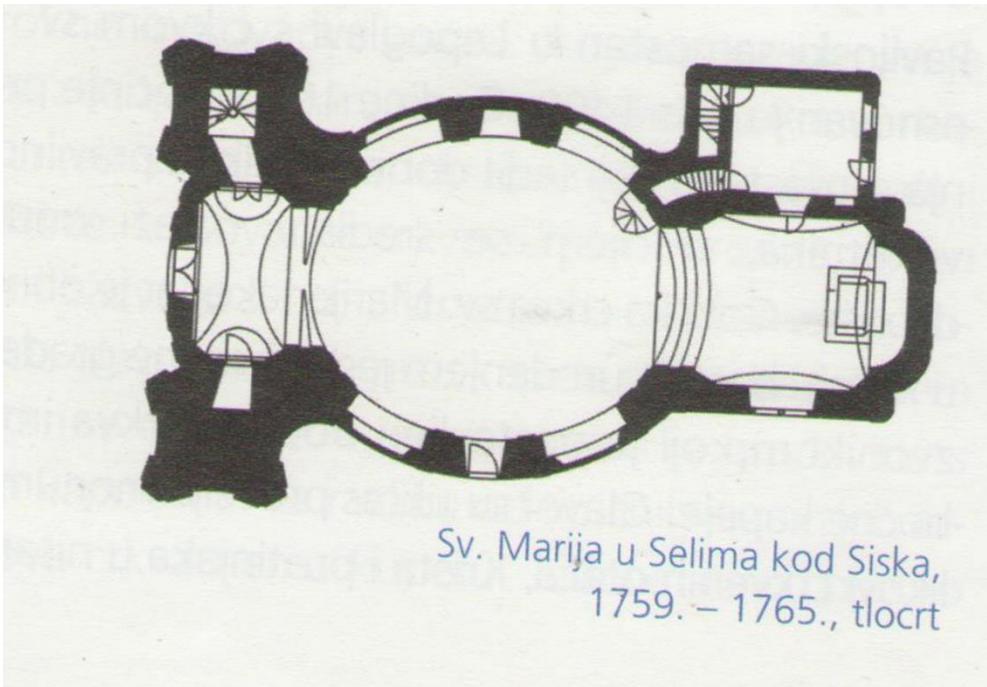
Crkva sv. Marije Magdalene,

Sela kraj Siska

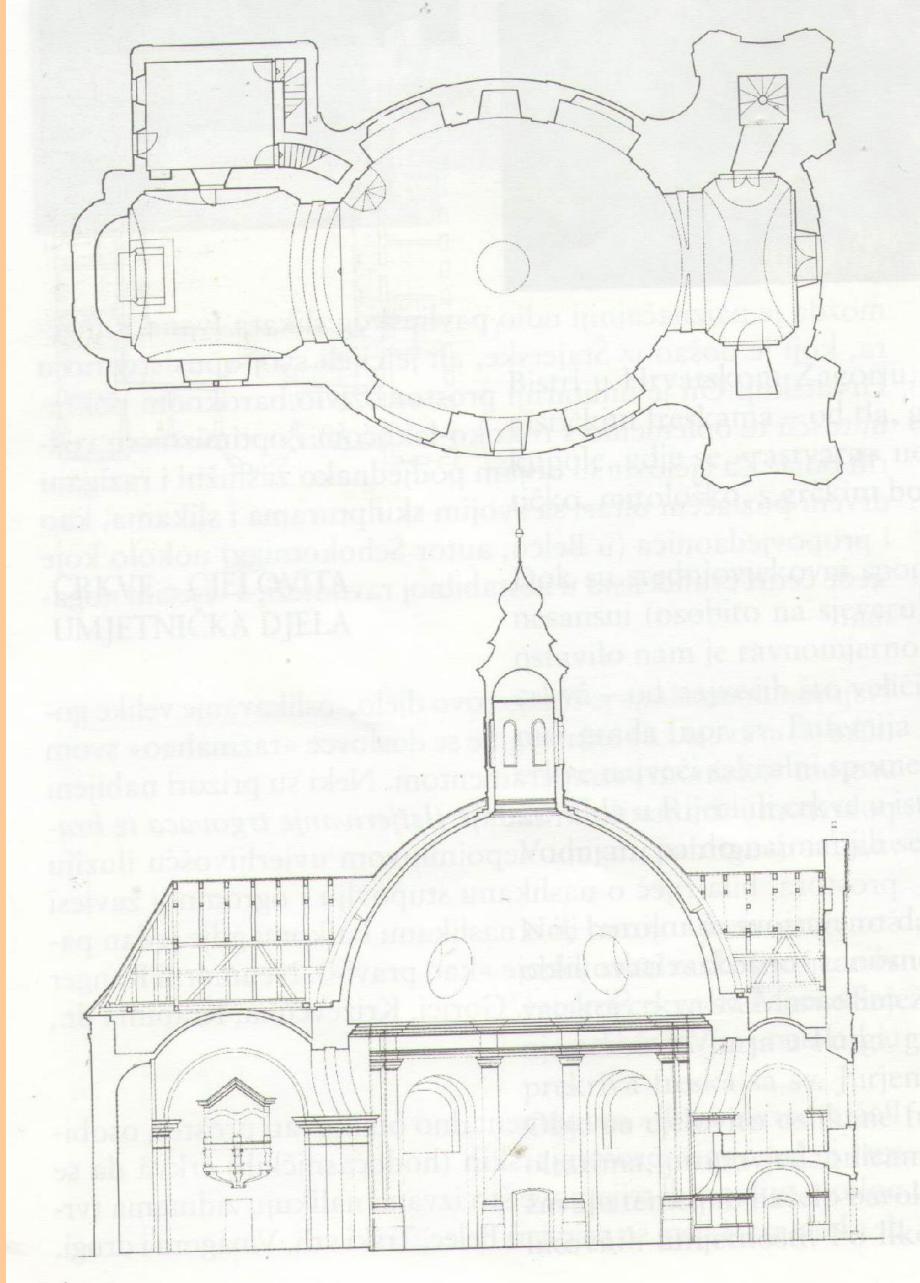
1759.-1765.

- u **18. st. crkve** u Hrvatskoj dobivaju **obilježja rokokoa** vidljiva u unutarnjem uređenju (bujna i raskošna dekoracija intenzivnih boja, puno pozlate, **štuko** dekoracija – reljefni ukras)
- jednobrodna građevina eliptičnog tlocrta s pravokutnim svetištem, kupola
- pročelje – dva zvonika, rasčlamba i izmjena konkavno konveksnih oblika

Sv. Marija u Selima kod Siska,
1759. – 1765., tlocrt

Crkva sv. Marija Snježna, Belec, 17.st.

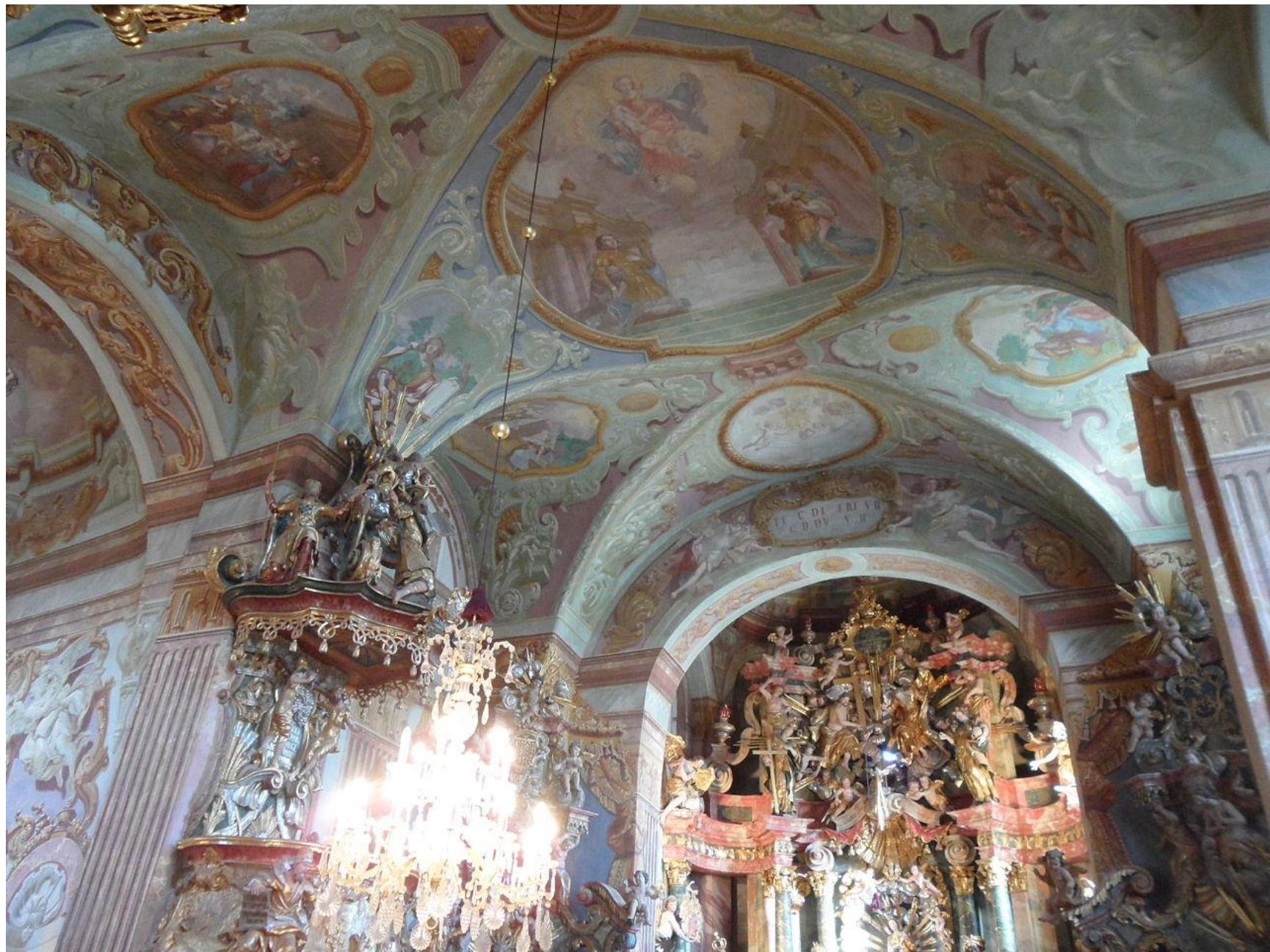
- jednobrodna građevina s dvije bočne kapele, poligonalnim svetištem, nadsvođena bačvastim svodom
- okružena **cinktorom** (ograđen prostor oko crkve) iznutra rastvorenim arkadama
- tlocrt je pravokutan ali daje dojam eliptičnog prostora jer su oltari postavljeni u uglove
- u unutrašnjosti iluzionističke freske, puno pozlate, bogato ukrašen crkveni namještaj (barokni **gesamtkunstwerk**)

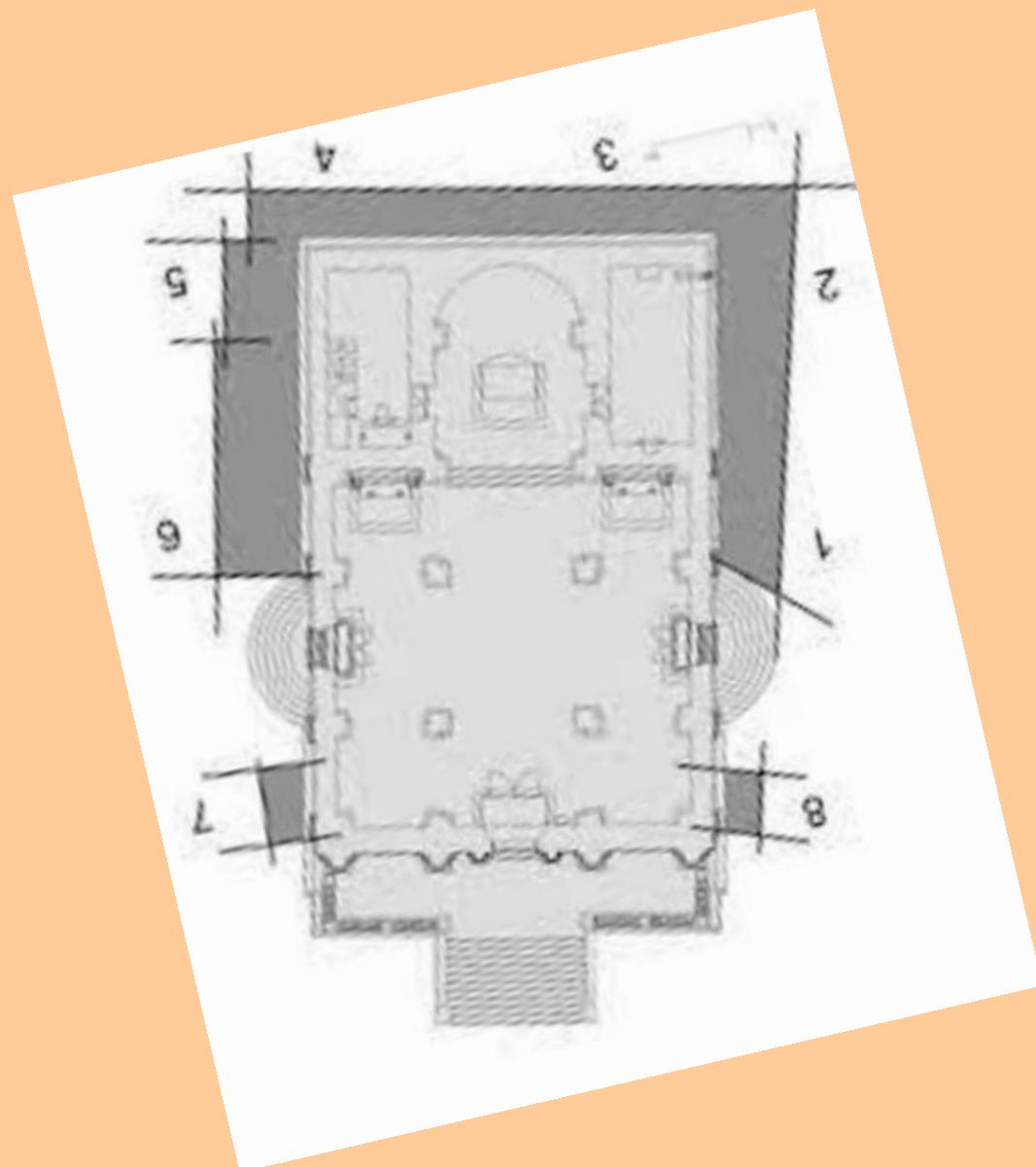

Crkva sv. Vlaha, Dubrovnik

1706.-1715. Arhitekt: Marino Gropelli

- utjecaj venecijanskog baroka
- centralna građevina kvadratičnog tlocrta s upisanim križem, kupola
- glavno pročelje bogato rasčlanjeno, ispred njega terasa s ogradom, pristup na terasu stubištem

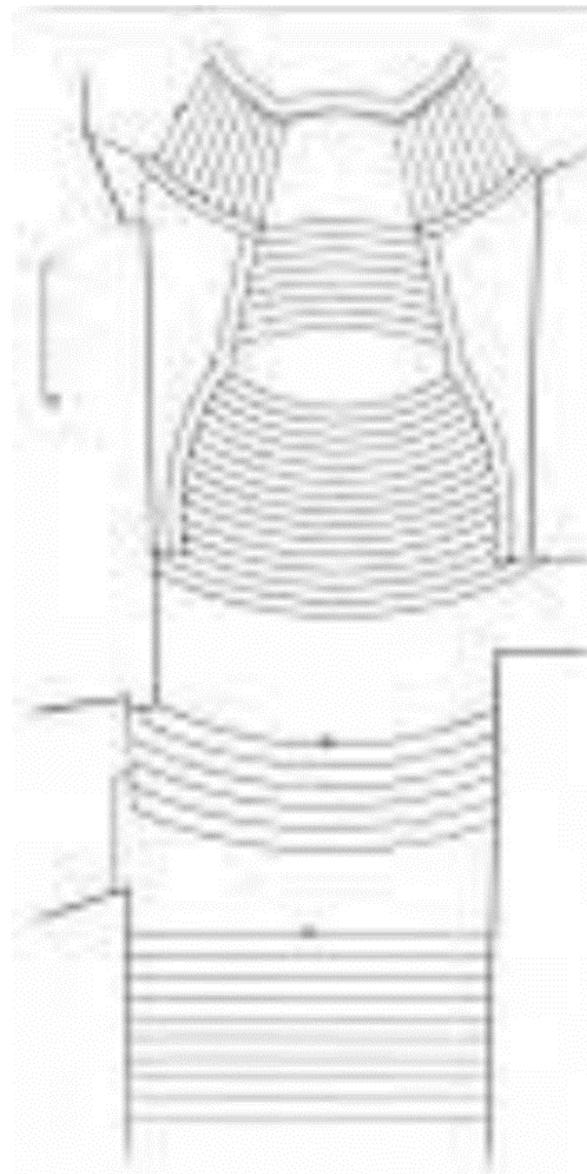
Ego

Stube ispred isusovačke crkve, Dubrovnik

Arhitekt: Pietro Passalacqua

- primjer baroknog urbanizma – izgradnja baroknog stubišta koje vodi do isusovačke crkve
- stubište je monumentalno, razvedenih obrisa s ritmički raspoređenim odmorištima – barokni način povezivanja dijelova grada

palače i dvorci

Palača Patačić, Varaždin, 1764.

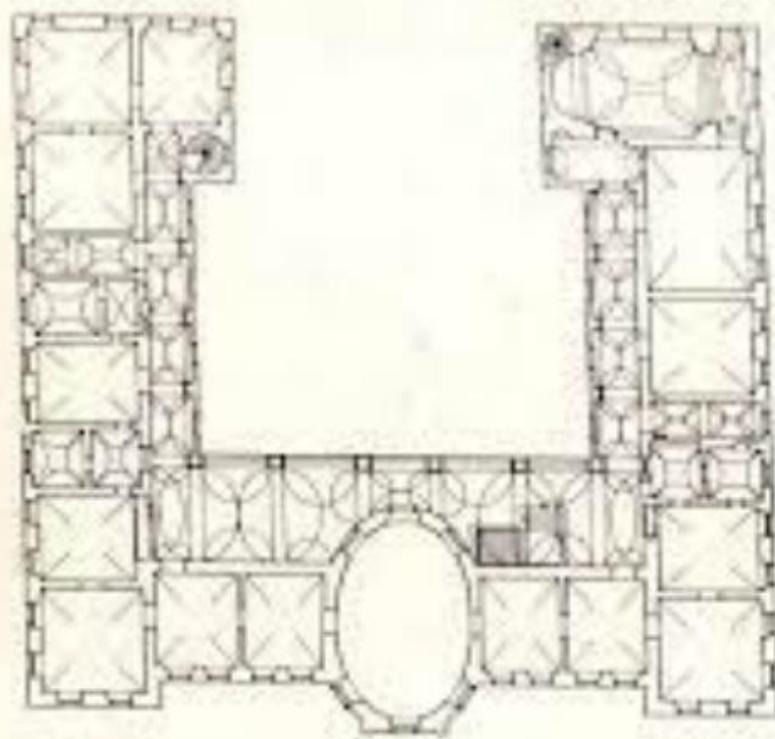
- Varaždin je u to vrijeme vodeće kulturno središte u Hrvatskoj
- ova palača je jedna od najljepših varaždinskih baroknih palača

Dvorac obitelji Oršić, Gornja Bistra

- tlocrt dvorca u obliku slova „U“
- oko unutrašnjeg dvorišta su arkade koje omogućavaju povezanost unutrašnjeg i vanjskog prostora (ugodan život na ladanju)
- u središtu tlocrta je ovalna dvorana

BAROK U HRVATSKOJ

skulptura

- u razdoblju baroka podiže se javna memorijalna skulptura koju izrađuju pučki majstori
- „kužni pil” – izrađuje se u znak zahvalnosti nakon epidemije kuge
- to su slobodnostojeći stupovi, u podnožju je skulptura zaštitnika od kuge a na vrhu obično skulptura presvetog trojstva
- barokna skulptura u Hrvatskoj je obično vezana za arhitekturu – skulpture na pročeljima smještene u niše
- u unutrašnjosti bogato ukrašavani oltari
- rani barok – drveni oltari, polikromirani, pozlaćeni
- u 18. st. – mramorni oltari

Oltar svetog Križa, Križevci, 1756., Francesco Robba

Francesco Robba,
ljubljanski majstor talijanskog
podrijetla, najpoznatiji kipar
ovog razdoblja
- raznobojni mramor, oblik
baldahina, dominantna okomica
Raspeća s Kristovim likom

„kužni pil” u Osijeku

Skulpture na pročelju crkve sv. Marije, Lepoglava

BAROK U HRVATSKOJ

slikarstvo

- najznačajniji slikar baroka hrvatskog podrijetla je Federiko Benković, školuje se u inozemstvu
- najznačajnije djelo mu je „Žrtva Abrahamova“ (slika je dio ciklusa slika za dvorac Pommersfelden)
- slikar koji je obilježio barok sjeverne Hrvatske je Ivan Ranger (slikar stranog podrijetla, iz Tirola)
- oslikava crkve u Lepoglavi, Belcu, Remetama, Belcu

ŽRTVA ABRAHAMOVA , ulje na platnu, 1716.,
Strossmayerova galerija, Federiko Benković

**ZIDNA SLIKA u crkvi sv. MARIJE SNJEŽNE, Belec,
Hrvatsko Zagorje, 18.st.,
Ivan Ranger**

Sv. Juraj ubija zmaja, Purga Bednjanska, Ivan Ranger

Želimo znati više ?

Varaždin

- 17. st. kreće graditeljski zamah
- u Varaždinu se počinju graditi palače, crkve, samostani
- često se govori da je Varaždin „barokni grad”, ali je točnije reći da je „i barokni grad”
- promatrajući urbanizam, u staroj jezgri, ulice su nepravilne, različitih profila (oko trga kralja Tomislava i Trga slobode – karakteristike srednjevjekovnog urbanizama)
- barok da, ali kao dio složenije cjeline

PALAČA DRAŠKOVIĆ (TRG KRALJA TOMISLAVA)

VIJEĆNICA

PALAČA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

PALAČA HERZER

PALAČA PRAŠINSKI SERMAGE

PALAČA KEGLEVIĆ

CRKVA UZNESENJA BDM (VARAŽDINSKA KATEDRALA)

CRKVA SV. FLORIJANA

Dvorac Eltz, Vukovar

Dvorac obitelji Pejačević, Našice

